

Ὁ Νικολῆς ὁ Φράγος, ὅδε ἦδανε παιδί νυπνιάσκε γρόσια σ' ἓνα μέρος, ἀνάμεσα Λαχανάκι καὶ Μαρτνάκι. Πῆγε μὲ δύο τρεῖς ἄλλῃ νὰ τὰ βγάνῃ. Μόνε ἄρκευαν νὰ σκάφτῃνε, ἔγλεπαν στρατὸ νὰ ἔρκεται καὶ ἀπὸν τῆς, βαζέεσταν καὶ ἔφευγαν. Αὐτὸ γένεικε τρεῖς βραδυές. Τὸ κατάλαβαν πῇ ἦδανε τὸ τελεοίμ, ἀμὰ φοβήθηκαν καὶ τὰ παρά-σανε. *Ἰωάννης Χρυσοστόμος, ἐκ τῆς ἐκκλ. (Α. Χ.)*

Ὁ Νικολῆς ὁ Φράγος, δὲ ἦδανε καὶ διὰ τὴν ἀποστολὴν ταύτην μέρος, ἀνάμεσα Λαχανάκι καὶ Μαρτνάκι. Πῆγε μὲ δύο τρεῖς ἀλλή νά τὰ βγάιν. Μόνη ἄρκευαν νὰ σκάφτινε, ἐγλεπαν στρατὸ νὰ ἐрке- ται καὶ ἀπὸν τς, βαζέσταγαν κι ἔφευγαν. Αὐτὸ γένεκε τρεῖς βρα- διές. Τὸ κατάλαβαν πυ ἦδανε τὸ τελεσίμ, ἀμὰ φοβήθηκαν καὶ τὰ παρὰτ-σανε.

(Α. Χ.)

(A. X.)

ΙΗ' Νεράϊδες.

73. Ὁ νύκτρος τ νεροῦ.

Ἄπο καμμιά βολὰ τ νύχτα τ νερὸ κιμᾶται, κι ὁ κάλαδος δὲ
ἀρέχι. Ἐχι κι αὐτὸ τήνυ μέρα τ ἀμά δὲ ξέρω πιὰ εἶνε νὰ σ τὸ πῶ.
Ἄμα διῆς ποὺ κιμᾶται, μὴ γρέν'ς, μόνε φεύγα.. (Δ. Δ.)

(A. A.)

74. Οἱ νεράϊδες τοῦ Λαχανάκιου.

Μία βραδιά ένας χωριανός, νά διης πῶς τὸν ἔλεγαν . . . ἔρκασ-
νε ἀπὸ τὸ Λαχανάκιο, νυχτίτσα, ἀλάλι το ρνῖθ. Ταμάμ ἐκεῖ στὰ νερά
γλέπ καμμιὰ δεκαριά ἀσπροδύμενες κοπέλες καὶ λούγδανανε τσίτσι-
δες. "Άλλες κολύβανανε, ἄλλες λούγδανε κι ἄλλες χτενίζδανε. Καὶ
γοῦλες τς ἄμωρες σὰ δὲ κρούσ τὸ νερό. Ἀσπὰς μιανῆς τὸ τὰς καὶ
τὸ τουλπάνι διητὶ ἄλαγο τ ἄμωρι καὶ φευγει. Αὐτὴνι ἔπρεε τὸ κατα-
πόδ καὶ τὸνε παρακάλλγε ἀν τνε δώκι τὸ τὰς καὶ τὸ τουλπάνι τς.
Σὰν εἶδε π δὲ δὲ δνε βάλλε στραβοποδιά στ ἄλογο καὶ πέφτ καὶ τσα-
κίεται τὸ ποδάρ τ. Ὁ καμένος ὁ ἄθρεπος τίταζε τὰ πράματα τς στὰ
μούτρα τς καὶ τν ἄφκε κι ἔφγε. (Δ. Χ.)

(A. X.)

ΙΗ' Νεράϊδες.

73. 'Ο νύκτρος τ νεροῦ.

'Από καμιά βολά τ νύχτα τ νερό κιμάται, κι ό κάλαδος δέ
δρέχι. "Εχι κι αυτό τήν μέρα τ άμά δέ ξέρω πιά εΐνε νά σ τώ πώ.
"Άμα διης πού κιμάται, μη γρέν'ς, μόνε φεύγα. (Δ. Δ.)

(4. A.)

74. Οἱ νεράϊδες τοῦ Λαχανάκιου.

Μιά βραδιά ἕνας χωριανός, νά διῆς πῶς τὸν ἔλεγαν . . . ἔρκδα-
νε ἀπὸ τὸ Λαχανάκιο, νυχτίτσα, ἀλάλιτο ρνίθ. Ταμάμ ἐκεῖ στὰ νερά
γλέπ καμμιὰ δεκαριά ἀσπροδιμένες κοπέλες καὶ λούγδανανε τσίτσι-
δες. Ἄλλες κολύθγανε, ἄλλες λούγδανε κι ἄλλες χτενίζδανε. Καὶ
γοῦλες τς ἄμορφες σὰ δὲ κρύο τὸ νερό. Ἄρπαζ μιανῆς τὸ τάσ καὶ
τὸ τουλπάνι δίνι τ ἄλογο τ ἡμάνι καὶ φεύγει. Αὐτὴνι ἔπασσε τὸ κατα-
πόδ καὶ τονε παρακάλλγε νὰ τνε δώκι τὸ τάσ καὶ τὸ τουλπάνι τς.
Σὰν εἶδε π δὲ δὲ δνε βάζε στραποποδιὰ στ ἄλογο καὶ πέφτ καὶ τσα-
κιάται τὸ ποδάρ τ. Ὁ καμένος δ ἄθρεπος πέταξε τὰ πράματα τς τὰ
μούτρα τς καὶ τν ἄφκε κι ἔφυγε. (Α. Χ.)

(A. X.)

ΙΘ' Ἡμέρες.

75. Ἡ Δευτέρα.

ἀρκούδα βροστά στη Στεφανάρα. Αὐτὸς ἄφρισε τὸ στόμα τὶ κι ἄρκεψε νὰ φωνάζῃ:

—Κόμα ἀρκαδάσδοι, γλιτώστε με, θὰ με φάη, θὰ με πνίξ.

—Μπρὲ τί παθαίνεις.

—Δὲν τνε γλέπτε τν ἀρκούδα; Ἀμὰν καὶ με ξέσκισε.

Ἡ Στεφανάρα νυπνιάσκε γρόσια στν Ἀγιά Παρασκευή Πέρνει τὸ Πανχιώτ καὶ τὸ Πολύδαρο καὶ πάνε σκάφτνε. Βγαίνει μιὰν ἀρκούδα βροστά στη Στεφανάρα. Αὐτὸς ἄφρισε τὸ στόμα τὶ κι ἄρκεψε νὰ φωνάζῃ:

—Κόμα ἀρκαδάσδοι, γλιτώστε με, θὰ με φάη, θὰ με πνίξ.

—Μπρὲ τί παθαίνεις.

—Δὲν τνε γλέπτε τν ἀρκούδα; Ἀμὰν καὶ με ξέσκισε.

Τονέ παγαίν-νε ἀπάν στοῦ σπῖτ. Τονε ξαπλὼν-νε στοῦ μεδέρ κι ὕσταρ ἀπὸ πόσηνι ὥρα ἦρτε στὸν ἐγαυτὸ τ. Τὰ γρόσια δέ βορσανε νὰ τὰ βγάν-νε.
(Α. Χ.)

στοῦ λαϊμό σου κρεμασμένη.

(Κ. Τ.)

Κ' Μάγοι καὶ μάγισσες.

78. Πὼς δέν-νε τὸ λὺκ τὸ στόμα.

Μιὰ μέρα πῆγα στοῦ χωριὸ ποὺ εἶνε ὁ Ἡρακλῆς τ Γιωγάν, ἀπάν στὰ βουνά. Ἐκεῖ π κβέδγιαζα με τὸ χότζα τ χωριοῦ, ἦρτε μιὰ χανούμσα καὶ τονε φώναξε. Σὰ γύρσε πίσω τονε ρώτ-σα τί τὸν ἤθελε ἢ χανούμσα.

—Νά, λέει, ἔχασε τὸ βόδ τς, καὶ πῆγα κι ἔδεσα τ λὺκ τὸ στόμα, γιὰ νὰ μὴ δὸ φάγῃ.

—Πὼς τό δεσες τονε λέγω, ἀφοῦ ὁ λύκος εἶνε στοῦ ὁρμάνι;
—Αὐτό, με λέει, τὰ δὲκὰ σὰς τὰ κιτάπια δὲ δὸ γράφνε. Ἐμεῖς διαβάζμε μιὰν εὐκή, καὶ δένεται τ λὺκ τὸ στόμα. Ὑσταρα ἅμα ξαναγυρίσ τὸ χαϊβάνι διαβάζω ἄλλιν καὶ λύνω τ λὺκ τὸ στόμα, γιὰ νὰ μὴ ψοφήσ. Πολλὲς βολὲς με εἶπανε οἱ τσοβάνιδοι πγ εἶδανε τὸ λύκο νὰ τζελετέβ τὰ πρόβατα δίχως νὰ βορῇ νὰ τὰ φάγῃ, γιὰτί τὸν εἶχα τὸ στόμα τ δεμένο. Καὶ μιὰ μέρα ἐγὼ ὁ ἴδιος κατεβαίνοντας τὸ γατήφορο ἀπὸ δὼ κάτ, ἀδάμωσα ἓνα λύκο π τζελέτευε ἓνα μλάρ, ἴσαμε πό σκασε, ἅμα νὰ τὸ δαγὰς δέ βορσε, γιὰτί ἦδανε τὸ στόμα τ δε-

Κ' Μάγοι καὶ μάγισσες.

78. Πὼς δέν-νε τὸ λὺκ τὸ στόμα.

Μιὰ μέρα πῆγα στοῦ χωριὸ ποὺ εἶνε ὁ Ἡρακλῆς τ Γιωγάν, ἀπάν στὰ βουνά. Ἐκεῖ π κβέδγιαζα με τὸ χότζα τ χωριοῦ, ἦρτε μιὰ χανούμσα καὶ τονε φώναξε. Σὰ γύρσε πίσω τονε ρώτ-σα τί τὸν ἤθελε ἢ χανούμσα.

—Νά, λέει, ἔχασε τὸ βόδ τς, καὶ πῆγα κι ἔδεσα τ λὺκ τὸ στόμα, γιὰ νὰ μὴ δὸ φάγῃ.

—Πὼς τό δεσες τονε λέγω, ἀφοῦ ὁ λύκος εἶνε στοῦ ὁρμάνι;

—Αὐτό, με λέει, τὰ δὲκὰ σὰς τὰ κιτάπια δὲ δὸ γράφνε. Ἐμεῖς διαβάζμε μιὰν εὐκή, καὶ δένεται τ λὺκ τὸ στόμα. Ὑσταρα ἅμα ξαναγυρίσ τὸ χαϊβάνι διαβάζω ἄλλιν καὶ λύνω τ λὺκ τὸ στόμα, γιὰ νὰ μὴ ψοφήσ. Πολλὲς βολὲς με εἶπανε οἱ τσοβάνιδοι πγ εἶδανε τὸ λύκο νὰ τζελετέβ τὰ πρόβατα δίχως νὰ βορῇ νὰ τὰ φάγῃ, γιὰτί τὸν εἶχα τὸ στόμα τ δεμένο. Καὶ μιὰ μέρα ἐγὼ ὁ ἴδιος κατεβαίνοντας τὸ γατήφορο ἀπὸ δὼ κάτ, ἀδάμωσα ἓνα λύκο π τζελέτευε ἓνα μλάρ, ἴσαμε πό σκασε, ἅμα νὰ τὸ δαγὰς δέ βορσε, γιὰτί ἦδανε τὸ στόμα τ δεμένο.
(Α. Χ.)

64. Τὸ καζάνι τὰ φλουριά.

Ἡ Δελιονίτ-σσα ἡ Χοδρολένι νυπνιάσκε γρόσια στν ἀχερίστρα τ Λαχανάκιου. "Ένας τν ἔδειχνε τ βέτρα ποὺ σκέπαζε τὸ καζάνι τὰ φλουριά, ἔβαζε καὶ σ'μάδ μὲ τς μαδούκες γιὰ νὰ μὴ χάσ τὸ μέρος καὶ τν ἔλεγε νὰ πάν νὰ βγάνι μαζί μὲ τὸ Σωτήρ τὸ Μπαλάσογλου. Τὸ εἶπε τὸν ἄδρα τς, ἀμὰ κείνος ζούλεψε καὶ δὲ δό στρεξε. Σὰ χήρεψε, ξανανυπνιάσκε. Πέρνει τὸ θειό τς τὸ Γιάνκο καὶ φλάη νοθέτ, μὲ τὸ τσιφτέ, κι ἐκεῖνι ἔσκαψε μὲ τὸ Σωτήρ καὶ ἡύρανε τὰ φλουριά. Τὸμ πέρασανε τὸ μανίκι τοῦ φκιαριοῦ στ καζανιοῦ τὰ μανίκια νὰ τὸ σκῶσ-νε ὁ θειός τς σταναχωρέθηκε κι ἔρξε μιὰ μὲ τὸ τσιφτέ. Ἐκεῖνι τν ὦρα γουρ γουρ γουρ τὸ καζάνι τὸ ρούφξε ἡ γῆς καὶ χάθηκε.

(A. X.)

65. Η πόρτα τ' Ἀράπ τεπέ.

Στὸν Ἀράπ τεπέ, κοδὰ στς Δελιόνες, ὁ ἀγελάρς ἄκσε ἓνα μουσκάρ νὰ μουγρίζ. Παγαίνι κοδὰ, γλέπ μιὰ πόρτα στ γῆς καὶ τὸ μουσκάρ πεσμένο μέσα. Κατεβαίνει τὸ βγάζ, τι γὰρ διῆς; τὸ μέρος γιομάτο φλουριά. Γιομίζ τὸ δουρβά τ καὶ κάνει νὰ βγῇ. Δὲ βορ. Ἀνσγάσκε νὰ τ ἀδείας κι ἔτς νὰ τὸν ἀφίη τὸ αἰσιεῖο γὰ βγῇ. Ἀπ τὸ φόβο τ δὲ δὸ σπογίσκε π γέρευε κουρῆνι τὸ μουσκάρ, νὰ τὰ σπάζ ἔδεκει καὶ νὰ πάρ τὰ φλουριά, μόνε πῆγε καὶ τὸ εἶπε στοῖ δκοί τ. Ἐρκ-δαι μαζί τν ἄλλι μέρα γιρεῦνε δὲ γιρεῦνε κεί τίποτα. Σὰ τνε ξανα-εἶδες ἐσὺ τνε εἶδα κι ἐγώ. Νὲ πόρτα δόρσανε νὰ βροῦνε, νὲ φλουριά.

(A. X.)

66. Οἱ φλόγες.

Ὁ Τσακ-ῆρ κάλφας πολλές βολὲς ἔγλεπε φλόγες ἀπὰ στὰ μνήματα. Ρώτ-σε τὸ Μπέικο κι ἐκεῖνος τονε γεῖπε εἶνε τὰ φλουριά π θέλνε νὰ βγοῦνε καὶ τὰ λιχνάει τὸ τελεσίμ τς, γιὰ ν ἀγεριστοῦνε. Πῆγε πολλές βραδυὲς μὲ τν ἀράδα. Ὅσο νὰ πάη ἐκεῖ π φαίντανε οἱ φλόγες, ἐκεῖνες χάντανε καὶ δὲ βορσε bῆρ τουρλοῦ νὰ τὰ βγάνι.

(A. X.)

67. Τὰ γρόσια τοῦ τοκιστή.

Στ Μπαλὰς τ ἀχούρ, χρόνια πρὶν κάδδανε ἓνας τοκιστῆς Τοῦρ-κος. Σὰ βέθανε ἔλεγαν πγ εἶχε παραχωμένα γρόσια, γιὰτὶ ἔβγαине μιὰ χανούμσα. Μιὰ βολὰ πῆγε ἓνας π δὲ δὸ πίστευε νὰ πάρ ἄχερο καὶ τονε πλάκωσε καὶ τσορόβλιξε. Καναδυὸ βολὲς νύπνιασε καὶ τ Σεβαστή, ἀμὰ κείνι δὲ βῆγε νὰ σκάψ. Ὑσταρα τνε ξανανύπνιασε καὶ τνε μούτζωνε γιὰτὶ δὲ βῆγε.

(A. X.)

68. Τὰ γρόσια μὲ τὸ φίδ.

Ἦ Σουλτάνα εἶδε στὸν ὕπνο τς, ἀπ' τὸ νότο μεριά τοῦ σπιτιοῦ μας, ἀπ' κάτω σὲ μιὰ πέτρα γρόσια Φοβήθηκε νὰ τὸ πῇ, νὰ μὴ βὰγῃ ὁ βαβᾶς μας νὰ τὰ βγάινι καὶ πεθάνῃ. Τὴν ἄλλῃ μέρα τὰ ξαναυπνιάσκει. Ὑσταρα περνῶντας ἀπὸ κεῖ γλέπ καὶ τὸ σ'μάδ' ἓνα φίδ' ζδανό, κλουριασμένο ἀπὰ στὴ βέτρα Φοβήθηκε κόμ' πολὺ καὶ μᾶς τὸ εἶπε. Ἄμα τόσο π' τὴν ἔκαμ' ὁ βαβᾶς μας, δὲν ἔδξε τὸ μέρος. (Α. Χ)

69. Τὸ φλουρὶ τοῦ Ἀρζιμάνι.

Ὁ παποὺς ὁ Ἀρζιμάνις ἦδανε ἀγωγιάτς καὶ εἶχε δοῦλο ἓνα Δοῦρκο Ἰβίς Πήγανε μιὰ βολὰ στὴ Τσόρλου, ἀφήνι τὸν Ἰβίς νὰ βοσκάη τ' ἄλογα καὶ ἐκεῖνος βαίνει μέσ' αὐτά. Ἐκεῖ π' φύλαγε ὁ Ἰβίς τ' ἄλογα, γλέπ ἓνας σφάλασγας σήκωνε τὸ χῶμα καὶ ἀπὸν ἀπὸν γιάλιζε ἓνα πρᾶμα. Παγαίνει κοδὰ κιτὰξ μιὰ δούβλα. Τνε πέρνει τνε βάζ' στ' τζέπ' τ, καὶ σὰν ἦρτε ὁ Ἀρζιμάνις τνε δίνει.

—Μπρέ, λέει ὁ παποὺς, ποὺ το πῆρες.

—Ἔτς κι ἔτς.

—Αὐτὸ θᾶχ'ι κι ἄλλα φλουριά μὰς τ' ἔχει ὁ Ἀρζιμάνις, ἔλα νὰ σκαλίσμε.

Ὁ καλὸς ἦδανε γιομάτος σφάλασγας, καὶ ὁ Ἰβίς δὲ θυμύανε σὲ ποιάνα τὸ ἤρε. Γύρεψανε, γύρεψανε, δὲ βόρσανε νὰ βροῦνε τίποτα. Ὑσταρα ἔταξε ὁ Ἀρζιμάνις νὰ τὸ πᾶη ἐκεῖνο τὸ φλουρὶ στὸ Χατζηλήκη ἀμὰ δὲν ἀξιῶθηκε νὰ τὸ κάμ'. Ὁλω πίσ' τὸ πούλγ'ς ὁ βαβᾶ Γιοβάνις στὴ Πόλ'ι γιὰ ὀχτακόσια γρόσια, καὶ τονε γεῖπανε, ἂν εἶχε δὲ ξερω τί ἀπὸν, θὰ ἦδανε ἀνεχτίμητο. (Μ. Ι.)

ΙΣΙ' Στοιχεῖα τῆς θάλασσας.

70. Ὁ Φανασακρινὸς ὁ βγάς.

Στς Φανασάκρες, μέσ' στὸ γιόλ'ι ἦδανε ἓνας βγάς. Ὅδε μούγριζε βόιζε λούρα ὁ τόπος. Μιὰ βραδιὰ ἓνας ἀγελάρς τονε εἶδε ποὺ βγήκε καὶ πῆγε καὶ κινήθηκε κοδὰ στὴν ἀγελάδ'ια τ, ἀμὰ ἀπ' τὸ φόβ'ο τ, δὲ γότ-σε νὰ πᾶη κοδὰ νὰ τονε κιτὰξ, τί λογιὸς ἦδανε. (Α. Χ.)

ΙΖ' Χαμοδράκια.

71. Τὸ σκυλάκι τοῦ Χαδούμκιου.

Ὁ Σωτήρς τς Ζαφρῶς ὁ ἄδρας, ἐρκόδας ἀπ' τὴ Πόλ'ι γλέπ' στα μνήματα τ' Χαδούμκιου ἓνα δμορφο σκυλάκι. Τὸ πέρνει καὶ τὸ φέρνει σπὶ τ, τὸ δένι στὸ κατώγ'ι νὰ μὴ φύγ'ι καὶ ἀνεβαίνει ἀπὸν, νὰ